

MODERN SZEMLELETŰ SZÖVEGÉRTÉS-TANÍTÁS AZ ALSÓ TAGOZATON PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAM

A PROGRAM TARTALMÁNAK RÖVID ISMERTETÉSE

A továbbképzés alapvető kiindulópontja, hogy a szövegértési képesség fejlesztése már az alsó tagozaton is kiemelt pedagógiai cél. A tanítás megfelelő minőségéhez és sikerességéhez szükséges a tantárgy-pedagógiai módszertan megújítása és átgondolása, hiszen a szövegértés fejlesztésén a tanulói teljesítés eredményessége, az összes tantárgyhoz szükséges funkcionális tudás megszerzése és az iskolai jóllét érzése is múlik.

A továbbképzés tananyaga lineárisan végighalad azokon a pontokon, melyek érintik ezt a problémakört: először bemutatja az aktuális hazai és nemzetközi kutatásokat az olvasással és a szövegértéssel kapcsolatban. Ezekre a kutatásokra reflektálva vázol fel megoldási lehetőségeket és javaslatokat. Az eszköz- és időigényes RWCT-technikák, kooperatív munkaformák mellett egy olyan módszertani keretet ad, mely lehetővé teszi a pedagógusnak, hogy diákjaikban kialakítsák a modern szöveg szemléletet, bemutassák az olvasást mint eszköztudást. A nemzetközi kutatási irányokat követve a szövegértés képességét összeköti a szociális kompetencia egyes összetevőivel, az énhatékonyság fogalmával.

A résztvevők a gyakorlatközpontú továbbképzésen olyan konkrét, módszertani bázist sajátítanak el, melynek segítségével kialakíthatják az alsó tagozatos diákok megfelelő szövegértési képességét, ezzel felkészítve őket a felső tagozatos szövegek dekódolására és az önálló tanulásra. A szövegértés hatékony fejlesztése a változatos szövegtípusokra és módszerre alapoz, de emellett hangsúlyozza: az egész folyamat akkor hatékony, ha a kognitív struktúrák mellett a szociális összetevőket is fejleszti. A továbbképzés során kiemelt szociális képességek, az énhatékonyság érzésének erősítését a mesepedagógia eszköztárával kapcsoljuk össze.

A tanúsítvány kiadásának feltételei:

- portfólió (óraterv, reflektív munkanapló) beadása a tanfolyamot követő 14 napon belül
- 80 %-ot nem meghaladó hiányzás

A továbbképzési program alapítója

Eötvös József Főiskola (6500 Baja, Szegedi út 2.)

Alapítási engedély száma: 399/8/2021

A továbbképzési program megnevezése

Modern szemléletű szövegértés-tanítás az alsó tagozaton

A továbbképzés teljes óraszám:

30 óra

A továbbképzés célcsoportja

Tanítók, általános iskolai tanárok

A jelentkezés feltételei

- Egyetem és/vagy főiskola
- Szak: tanító, magyar nyelv- és irodalom szakos tanár

A továbbképzési program egyeztetésére kijelölt személy neve

Ladányi Éva, EKF Pedagógusképző Intézet
E-mail cím: ladanyi.eva@ekf.hu

A TOVÁBBKÉPZÉS CÉLJA

A továbbképzés célja, hogy a résztvevő ismerje meg:

- a szövegértés tantárgyközi szerepét a pedagógiában,
- a metakognitív szövegértés tanításának lehetőségeit,
- a mentális lexikont az olvasástanulás kezdetei szakaszában,
- az olvasási énkép és az olvasási motiváció jelentőségét a szövegértésben,
- az olvasási stratégiák szerepét,
- a reciprok szövegtanítás módszertani hátterét.

A szövegértés módszertanához kapcsolódóan további, a szövegértés-tanulás szociális tényezőit érintve olyan ismeretekre tegyen szert, amelyek bővítik módszertani eszköztárát a szövegértés fejlesztésére vonatkozóan. Az alábbi szociális tényezők szövegértés-fejlesztéssel való kapcsolatát ismerje meg:

- az szociális kompetencia integratív szemléletű összetevőit,
- az érzelmek és az érzelmi kommunikációs képességek, készségek szerepét a szociális kompetencia működésében,
- az énhatékonyság és az iskolai jóllét fogalmát,
- az alkotó-fejlesztő mesefoglalkozások lehetőségeit a szövegértési stratégiák tanítására.

Meglévő tudását és a megszerzett új ismereteket rugalmasan alkalmazza pedagógiai munkájában, váljon képessé:

- a metakognitív szemléletét alkalmazni a tanítási-tanulási folyamat szervezésében,
- a pozitív olvasási énkép megerősítésére,
- a stratégialapú szövegértés tanítására,
- összekapcsolni a szövegértési stratégiák tanítását a szociális kompetencia fejlesztési lehetőségeivel,
- alkalmazni a mesepedagógia megismert lehetőségeit a szövegértés-tanítás, olvasástanítás, az énhatékonyság erősítése során.

A TOVÁBBKÉPZÉS VÉGÉRE TELJESÍTENDŐ TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

A továbbképzés elvégzését követően a résztvevő rugalmasan tudja alkalmazni:

- a továbbképzés részletes leírásában megjelenő fogalmakat,
- a szövegértési stratégiák, a metakognitív és az énhatékonyság kapcsolatrendszerét,
- a modern szövegészlelés legfontosabb elemeit.

Képes elemezni:

- a tanítási folyamatban, az olvasókönyvekben megjelenő szövegeket a megismert módszerek segítségével,
- a tanórai tervezés során a tananyag elrendezésének és átadásának módját a modern pedagógiát jellemző munkaformák, eszközök, szervezési módok összeállításában.

A továbbképzés során bemutatott módszertani hátteret ismerve képes kiválasztani:

- az anyanyelvi nevelés egy adott pedagógia szituációjában a legmegfelelőbb pedagógiai módszert és eszközt, amely a szövegértés területét érinti;

- a tanórai feladatok funkcionális szemléletű ismeretanyagát, amely életszerű és gyakorlatorientált példákon keresztül mélyíti el az olvasáshoz és a szövegértéshez szükséges készségeket és képességeket a szociális tényezők figyelembe vételével.

A TOVÁBBKÉPZÉSEN ELSAJÁTÍTOTTAK ZÁRÓ ELLENŐRZÉSI MÓDJÁNAK MEGNEVEZÉSE, LEÍRÁSA, VALAMINT AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAINAK MEGHATÁROZÁSA

Beadandó feladat: két egységből álló portfólió készítése. A portfólióban a dokumentumokkal és az ahhoz csatolt reflexióval a résztvevőnek igazolnia kell, hogy képes a képzésen elsajátított ismereteket, készségeket a gyakorlatban alkalmazni.

A beküldés határideje: a tanfolyam zárását követő 14. nap. A portfólió részei:

– Óraterv a képzésen elsajátított tananyagtartalom gyakorlati alkalmazásának bizonyítására. Fókuszában a szövegértés fejlesztése áll, amely megvalósulhat a magyar nyelv és irodalom tantárgy bármilyen órátípusában. Az óraterv céljai között az énhatékonyság erősítésének is szerepelnie kell.

- Az óraterv érintett korcsoportja: 2–6. évfolyam.
- Az óraterv melléklete: a megvalósítás dokumentuma(i) (pl. ppt, handout, feladatlap stb.).
  - Önreflexió az óraterv kapcsán. Tartalmát a pedagógus egyéni módon bővítheti, de tartalmaznia kell:
    - az adott órához megjelölt célok összefoglalását,
    - a tanítási-tanulási folyamat bemutatását, amelyben a bemutatott órát elhelyezte,
    - az egyéni véleményt a megvalósítás menetéről, a sikerekről és az esetleges sikertelenségekről, amelyeket másképpen szeretne a későbbi munkába beépíteni.

Terjedelem: minimum 10 ezer maximum 25 ezer leütés szóközzel

Betűtípus és nagyság: Times New Roman CE 12

A portfólió értékelése:

- jól megfelelt
- megfelelt
- nem felelt meg